

Rapport Partnerschap

Partnerschap tussen ouders en
school is noodzakelijk om tot
gelijke kansen te komen

Inhoud

- 2 Inleiding**
- 3 Proces oudergroep ‘Van gelijke kansen tot partnerschap’**
  - Gelijke kansen*
  - Wat is er nodig om tot gelijke kansen te komen?*
  - Focus kiezen om als prioriteit naar voor te schuiven*
  - Van ouderbetrokkenheid tot partnerschap*
- 11 Perspectief van ouders op partnerschap**
  - Wat is partnerschap? Wanneer voel je je partner?*
  - Wat is de waarde en impact van partnerschap?*
  - Welke drempels zijn er ten aanzien van partnerschap?*
  - Wat is nodig om tot een goed partnerschap te komen?*
- 21 Perspectief van scholen, stad, organisaties op partnerschap**
  - Waarde & impact: Wat is volgens jou het belang van een goed partnerschap? Welke impact heeft een goed partnerschap?*
  - Drempels: Waar denk jij dat ouders of de school op botsen? Wat maakt partnerschap moeilijk?*
  - Noden & voorwaarden: Wat heb je nodig om tot een goed partnerschap te komen?*
- 27 Besluit**

Inleiding

Een stad zoals Antwerpen kent grote uitdagingen. Eén op drie van de kinderen groeit op in armoede en één op vijf van de jongeren stroomt uit zonder diploma. Eind 2016 besliste de stad Antwerpen om te starten met het A'REA concept en dit in één pilotwijk, namelijk het Kiel. Zo ontstond A'REA 2020 met als doel meer gekwalificeerde uitstroom en een betere doorstroom naar hoger onderwijs en/of de arbeidsmarkt¹.

Als vereniging waar armen het woord nemen, zijn wij ervan overtuigd dat kwaliteitsvol onderwijs dat inzet op gelijke onderwijskansen, een hefboom is om de armoede te doorbreken. Het onderwijs kan armoede niet oplossen, maar moet elk kind eerlijke kansen bieden op een succesvolle schoolloopbaan en zo ook op een betere toekomst. We zijn er tegelijk ook van overtuigd dat inspraak van gezinnen in armoede cruciaal is om tot kwaliteitsvol onderwijs en een goed gelijke onderwijskansenbeleid te komen. Gezinnen in armoede kunnen zelf het beste aangeven welke drempels zij ervaren en van daaruit mee nadenken wat er nodig is om tot een succesvolle schoolloopbaan te komen.

Omdat er bij de opstart en uitrol van acties binnen A'REA2020 geen inspraak van ouders werd voorzien, startten we vanuit Recht-Op een samenwerking met stad Antwerpen in 2018. Dit mondde in 2019 uit in de start van een oudergroep. De oudergroep bestaat uit een diverse groep van ouders in armoede en komt nog steeds tweewekelijks samen. In 2019 legden we de hamvraag van A'REA 2020 aan hen voor: 'Wat is er volgens jullie nodig om tot gelijke onderwijskansen te komen?' We organiseren interne vergaderingen waarin we ervaringen, drempels en noden uitwisselen, maar gaan ook in dialoog met het brede onderwijsveld².

In dit rapport beschrijven we eerst het proces dat we met de oudergroep aflegden om vanuit de hamvraag rond gelijke onderwijskansen naar onze focus 'partnerschap tussen ouders en school' te komen. Vervolgens schetsen we de kijk van ouders op partnerschap. Om tot haalbare partnerschappen te komen, vinden we het belangrijk om ook het brede onderwijsveld te betrekken in het ontwikkelen en het verder uitdragen van het concept 'partnerschap'. Daarom organiseerden we in februari 2020 focusgroepen waarin we luisterden naar scholen, stad en onderwijspartners om zo ook hun perspectief op partnerschap te kennen. Voor een kort besluit in dit rapport, geven we dus ook nog een verslag mee van wat er uit deze focusgroepen kwam. Dit rapport streeft niet naar de volledigheid, maar geeft wel een inkijk in het perspectief op partnerschap om zo verder de dialoog op gang te brengen en partnerschappen tussen ouders en school verder uit te dragen.

---

¹ Ondertussen worden de acties uit het A'REA 2020-project verbonden aan nieuwe acties in het urgentieplan gekwalificeerde uitstroom en wordt het A'REA concept verder stadsbreed uitgerold. Zo komen we tot de kruisbestuiving genaamd "AREA UP".

² Voor meer informatie over Recht-Op vzw of onze oudergroep: www.recht-op.be

PARTNERSCHAP

Proces oudergroep
van gelijke kansen naar partnerschap

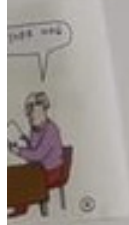
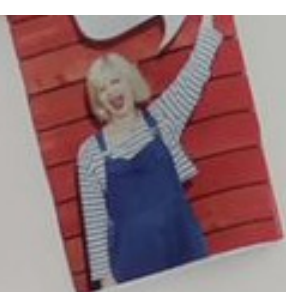
DE NIEUWE
SCHOOL

AANVAARDEN

4
rijk-
waardigheid

dialogoog

Open staan
voor
elkaar

Samenkies

Vertrouwen

bijdragen aan groei =

ONTWIKKELING

Ze kijken anders,
maar hebben één ding gemeen.

Oog voor wat

aanvaard
activiteit

Gelijke kansen?

Het doel van éniénder is dat elk kind gelijke kansen heeft op een succesvolle schoolloopbaan en toekomst, ongeacht hun context. Ouders ervaren dat dit vandaag niet zo is. Gelijke kansen hangen nog teveel af van de thuissituatie van de kinderen.

“Het onderwijs is heel duur. Zeker het secundair onderwijs. Nog te vaak wordt de studiekeuze van een kind bepaald door de financiële mogelijkheden van de ouders i.p.v. door de talenten van het kind. Kinderen komen dan vaak terecht in richtingen waar ze eigenlijk niet thuishoren, met alle gevolgen van dien.”

“Ik heb niet het gevoel dat er gelijke kansen zijn. Kinderen worden soms anders behandeld op basis van hun afkomst, op vooroordelen die leven.”

“De school verwacht vaak dingen die ik niet kan waarmaken door o.a. mijn woonsituatie. Wij wonen heel klein. Elke dag is het de living verbouwen: van slaapruijnte tot studeerruimte tot eetruimte tot speelruimte. En dit met kinderen van verschillende leeftijden. Als de school dan huistaken meegeeft en een kind bestraft als dit niet goed gelukt is zonder te vragen waarom of begrip te hebben voor onze woonst, dan kunnen we toch niet spreken van gelijke kansen?”

Wat is er nodig om tot gelijke kansen te komen?

De leefwereld van gezinnen in armoede is vaak zeer verschillend van de leefwereld van leerkrachten en directie. Er is een kloof tussen wat gezinnen in armoede nodig hebben en hoe het onderwijs vandaag georganiseerd is. Dit maakt het minder vanzelfsprekend om een gepast antwoord te bieden op gelijke kansen. Om die kloof te overbruggen, is er (terug) verbinding nodig tussen deze gezinnen en de school. Verbinding betekent zeker ook oog en begrip hebben voor wat het doet met kinderen en ouders om geen gelijke kansen te hebben. Hoe voelen mensen zich? Wat gaat er om in hun hoofd?

“Als je je kind niet het juiste materiaal kan meegeven naar school, dan weegt dit zwaar, zeker als je hiervoor soms harder hebt geknokt dan andere ouders.

Ik schaam mij, voel mij een slechte ouder. Ik denk dat ze dit op school soms niet beseffen. Anders zouden ze toch niet zomaar sanctioneren als je het materiaal niet bij hebt?”

Uit de oudergroep kwamen talrijke voorbeelden over wat er zou kunnen helpen. We bundelden deze in vijf thema's.

1. Betaalbaarheid van het onderwijs
2. Inzetten op talenten en leerkansen
3. Informatie en communicatie
4. Oog voor welzijn en welbevinden
5. Ouderbetrokkenheid

1. Betaalbaarheid

In de groepsgesprekken kwam betaalbaarheid al snel als thema naar boven. Maar samen met de betaalbaarheid, wordt het gevoel van schaamte benoemd. Ouders voelen de drang om het inkomenstekort te verstoppen voor hun kinderen, maar ook voor de school uit schrik dat hun kind anders behandeld zal worden.

“Ik betaal de schoolrekeningen altijd, maar wat de school niet weet, is dat ik hiervoor soms gewoon niet eet. Eerst facturen betalen en dan eten. Andere facturen blijven hierdoor soms liggen, waardoor de schulden zich opstapelen.”

“Het zijn niet alleen de schoolrekeningen. Een kind moet kleren aan hebben, een gevulde brooddoos, de juiste materialen,... Er zijn dagen geweest dat ik geen brood had om met mijn kind mee te geven. Dan ging ik met een uitvlucht brood bij de burens lenen. Dan schaam ik mij enorm.”

“Het is echt puzzelen. Eens een boterham minder eten. Andere rekeningen niet betalen, zodat je kind wel kan meegaan. Maar het is niet omdat die schooluitstap betaald is, dat alles in orde is. Het bezorgt stress, dan moet je weeral zoeken hoe ga ik die andere rekening betalen.”

“Je wilt je kind echt besparen dat die niet kan meegaan op uitstap. Zeker omdat er in de klas vaak ook al vooraf wordt toegeleefd naar de uitstap. Je wilt toch ook dat je kind erbij kan horen?”

Naast het niet kunnen betalen, komt ook de transparantie van schoolkosten naar boven. Ouders hebben vaak geen overzicht over wat er van hen verwacht wordt op jaarbasis, wat er op hen afkomt, waarvoor bepaalde kosten dienen.

“Verschillende scholen en klassen hebben ook andere systemen en dat maakt het moeilijk om een overzicht te houden op de betalingen.”

“Het zou mij echt helpen als ik een jaarplan kreeg met de kosten zodat ik mij hier op kan voorbereiden. Want nu bezorgt mij dit vaak heel veel stress en die onverwachtse oranje T-shirt die mijn dochter moet meenemen, kan er deze maand misschien niet bij.”

“Er is dan wel een maximumfactuur, maar kinderen moeten ook eten, turnschoenen meenemen, zich verkleden met carnaval, ... Ook over die onrechtstreekse schoolkosten zou duidelijker moeten gecommuniceerd worden.”

Ouders ervaren dat de school niet altijd goed weet hoe ze het beste om kan gaan met gezinnen die het financieel moeilijk hebben. Als de school niet weet dat je het financieel moeilijk hebt, gaat ze er vaak onbewust en onterecht vanuit dat voor alle gezinnen alles mogelijk is.

“De school vraagt om geen zoetigheid mee te geven op het brood. Maar op de voedselbedeling krijgen wij choco en confituur. Ik word hier dan ook vaak op aangesproken. Alsof ik niet weet wat het beste is voor mijn kind. Geef mij geld, en dan koop ik gezond beleg. Ik zou zelf ook niets liever willen.”

“Sommige leerkrachten zeggen tegen mijn kind. Jouw jas is gescheurd – is het geen tijd voor een nieuwe? Waarschijnlijk is dit goedbedoeld, maar dit komt soms harteloos over als je beseft dat je geen geld hebt om een nieuwe te kopen.”

“Ze zetten soms in de agenda dat een rekening niet is betaald, maar mijn kind ziet dit ook staan. Dit bezorgt haar ook stress. Zeker als ze beseft dat dit niet uit vergeetachtigheid is.”

“De juf was boos dat mijn dochter niet aanwezig was. Ik wou haar de pesterijen besparen en hield haar thuis, niet omdat ze geen zin had, maar omdat ik niets had voor in haar brooddoos.”

2. Inzetten op talenten en leeransen

Ouders in armoede hebben vaak het gevoel dat ze vooral worden aangesproken op problemen, op dingen die niet goed lopen. Ze hebben dan ook schrik dat hun kinderen hierdoor niet dezelfde kansen krijgen. Ouders voelen de nood om vanuit de school meer in te zetten op wat een kind goed kan, op zijn of haar talenten. Hierbij is het belangrijk dat er vanuit een breed perspectief gekeken wordt naar waar iemand goed in is en niet enkel vanuit eindtermen.

“Mijn kind kan heel goed tekenen. Hij is super creatief, maar hier wordt eigenlijk weinig mee gedaan of hij krijgt hier zelden een compliment over.”

“Bij ons op school zetten ze heel hard in op talenten. Ze organiseren een talentendag, hebben veel buitenschoolse activiteiten of organiseren toneel onder de middag. Zo kan mijn kind ook uitblinken op het jaarlijkse toneel of in de sportles.”

“Het zou beter zijn moesten leerkrachten voor minder grote klassen staan. We voelen soms de stress bij leerkrachten. Met minder in een klas kan ervoor zorgen dat er meer aandacht kan gaan naar wat leerlingen allemaal goed kunnen.”

3. Informatie en communicatie

Om gelijke kansen te bekomen, hebben gezinnen informatie nodig: over de school, de leerkrachten, de klas, maar ook over de rechten van het gezin en de verwachtingen vanuit de school. Goede informatie kan leiden tot een kwaliteitsvollere begeleiding. Daarenboven is het ook noodzakelijk voor de school en de leerkrachten om info te hebben over het gezin: hoe ervaren de ouders hun kind, wat zijn hun noden, verwachtingen naar de school toe, etc.

“Ik wist niet wat een studietoelage was tot een vriendin mij informeerde. Mijn dochter heeft op drie scholen gezeten en nergens heb ik hier informatie over gekregen.”

“Gelukkig gaat de studietoelage nu automatisch. Want ik wist heel lang niet dat dit bestond, ook al zat mijn zoon al lang op een school. In onze groep merkten we ook dat vele ouders dit niet wisten: ze hoorden het vaak via Recht-Op, andere ouders of helemaal niet en ontlieden zo belangrijke financiële steun. Had de school hier niet over kunnen informeren?”

“Mijn kind heeft dyslexie. Hij heeft het 5e leerjaar moeten dubbelen. Ik wist niet wat ik moest doen en kreeg geen informatie van de school. Ik heb alles zelf moeten uitzoeken en dat was heel moeilijk voor mij.”

Vervolgens is er nood aan goede communicatie en dit op maat van het gezin en de school. De meningen over welk informatiekanaal het beste is (smartschool, brief, agenda, gesprek,...), waren zeer verschillend in de groep, afhankelijk van het onderwerp, de nood, de mogelijkheden van het gezin. Dus enkel als je het gezin leert kennen, weet je welke informatiekanalen werken voor hen.

“Onze school biedt heel veel aan en dat is super. Foto’s zien we via Dojo, per mail krijg ik informatiebrieven en in de agenda staan persoonlijke boodschappen. Ook krijgen we info over CLB en oudercomité. De infoavonden zijn altijd eerst in grote groep en nadien kan je in de klas nog in kleinere groep vragen stellen.”

“Ik krijg vaak informatie op een blaadje, maar er wordt verder geen uitleg gegeven over wat er op dit blaadje staat, terwijl ik vaak nog met vragen zit.”

4. Oog voor welzijn en welbevinden

Kinderen die opgroeien in armoede worden geconfronteerd met stress en dragen vaak een zware rugzak vol met negatieve ervaringen en onzekere levenssituaties met zich mee. Deze omstandigheden schaden hun zelfvertrouwen en zelfbeeld en verlagen de draagkracht van een kind. Een positief schoolklimaat, dat aandacht heeft voor het welbevinden van leerlingen, kan hier aan bijdragen. Om goed te kunnen leren, moet je je goed voelen. Hoe de leerling zich voelt in de klas, ten opzichte van andere leerlingen, de leerkracht en de school in het geheel, bepaalt de relatie met de school.

Jongeren hebben nood aan erkenning, aan gezien worden door de school en de leerkrachten. Pas wanneer een jongere zich gezien en gehoord voelt, zal hij/zij kunnen presteren, vragen durven stellen en geloven in zichzelf en de school. Dit geldt ook voor ouders. Ouders vragen niet dat scholen problemen oplossen, maar wel dat er aandacht, erkenning en begrip is voor de thuissituatie zodat hier rekening mee gehouden kan worden. Op deze manier kunnen gelijke (onderwijs)kansen voor elk kind gegarandeerd worden.

“Wij wonen heel slecht. De trap in onze blok mist enkele treden. Als ik met mijn kleuter en baby naar beneden wil gaan om naar school te vertrekken, bezorgt mij dit altijd heel veel stress. We komen dan ook vaak te laat op school. Er werd eerst altijd heel slecht op gereageerd vanuit de school en mijn zoontje kroop in zijn schulp. Pas toen ik de kans kreeg om te vertellen hoe onze ochtenden eruit zien, toonde de juf heel veel begrip. Ook al zijn we een keer te laat, mijn zoon wordt nu warm ontvangen in de klas en ik zie hem zo openbloeien.”

“Op school zien ze dat mijn zoon niet durft opkomen voor zichzelf. Hij wordt veel gepest. De school stelde voor om een cursus te volgen rond assertiviteit. Ik vind het wel goed dat ze niet alleen bezig zijn met zijn resultaten, maar ook hoe hij zich voelt.”

“Mijn zoon kan zich niet goed concentreren op zijn huistaken omdat wij veel te klein wonen in een drukke straat. Ik doe heel erg mijn best, maar ik vind geen andere woonst. Ik zie dat mijn zoon zelf ook soms op Immoweb kijkt. Hij voelt zich er niet goed bij, maar ik heb geen idee of de leerkrachten weten hoe mijn zoon zich voelt.”

5. Ouderbetrokkenheid

Net zoals jongeren dragen ook ouders in armoede een zware rugzak. De alledaagse stress die bij een gezinsleven hoort, wordt vaak vermenigvuldigd door problemen die zich op allerhande levensdomeinen voordoen (wonen, inkomen, werk, gezondheid,...). Ouders willen het beste voor hun kinderen, maar voelen vaak aan dat ze niet kunnen voldoen aan de verwachtingen die er in onze samenleving zijn. Dit tast het zelfbeeld en draagkracht aan. Contact leggen met de school, is vanuit schaamte of een laag zelfbeeld, vaak een hele opdracht. Tegelijk putten ouders veel kracht uit de kinderen. Ouders willen dat hun kinderen het beter hebben en dat zij gelijke kansen krijgen, kansen die ouders vaak zijn mislopen.

Ouders zijn betrokken op hun kind en willen ook betrokken worden in de school en schoolloopbaan van hun kind. Gezien, gehoord en gewaardeerd worden, opdat er samen aan de toekomst van de kinderen kan gewerkt worden. Wanneer je je als ouder betrokken voelt door de school, voel je je meer zeker en zal je ook sneller in de bres springen als er iets misloopt. Samen school maken. De school ondersteunen en samen zoeken naar oplossingen.

“Ik zit in de ouderraad. Nog te vaak gaat het over koekjes bakken of organiseren van een schoolfeest. Ik wil ook betrokken worden bij andere dingen in school. Dat mijn mening gelijkwaardig is als die van de leerkracht. Zo kunnen we samen komen tot de beste ideeën en oplossingen.”

“Elke ochtend staat de juf aan de schoolpoort om ons welkom te heten. Het is zo een fijn gevoel om welkom geheten te worden. Dit geeft me een boost, ik tel mee als ouder.”

“Oudercontacten zijn heel belangrijk. Maar het mag niet enkel bij een contact bij het rapport blijven. Als ouder wil ik de mogelijkheid krijgen om iets op tafel te leggen als ik voel dat er iets is. Ook voor de leerkrachten kan het helpen om mij al te betrekken nog voor het te laat is. Zo wordt de achterstand niet te groot en kan mijn kind misschien toch nog mee met de rest.”

“Ik zie thuis bij het maken van de huistaken waar men dochter soms meer moeite mee heeft, maar ook waar ze goed in is.”

Focus kiezen om als prioriteit naar voor te schuiven

Zonder de andere thema's uit het oog te verliezen, wilden we als groep toch kiezen voor een focus die ruimte biedt om met anderen in dialoog te gaan. Om tot een juist kostenbeleid te komen, goede informatiekkanalen te kiezen, talenten zichtbaar te maken en oog te hebben voor het welbevinden, is ouderbetrokkenheid noodzakelijk. Als de school ouders niet betreft of de ouders zich niet betrokken voelen, is er niet voldoende openheid om over andere zaken in dialoog te kunnen gaan. Ouderbetrokkenheid is een belangrijke stap om de andere factoren aan te pakken. Als ouders meer betrokken worden, gaat het welzijn van het gezin naar boven, kunnen leerkrachten beter focussen op talenten en kan er worden samengewerkt tussen leerkracht en ouder.

“Zonder met de ouders te spreken, weet de school toch onvoldoende wat er belangrijk of nodig is voor de kinderen?”

“Als ik geen goede band heb met school, durf ik niet zeggen dat mijn kind niet mee op uitstap kan omdat we het niet kunnen betalen.”

“Pas toen ik de school vertelde dat we midden in een echtscheiding zitten, kon de school plaatsen waarom mijn kind nu meer verstrooid is. Er waren blijkbaar al gesprekken met CLB over testen afnemen, maar door ons gesprek werd gelukkig duidelijk dat ze vooral een luisterend oor nodig heeft.”

Van ouderbetrokkenheid naar partnerschap

In het begin probeerde de oudergroep ouderbetrokkenheid ruimer te definiëren en kwamen we tot een omschrijving waarin ouderbetrokkenheid ging over: Samen weten - Samen leven - Samen doen - Samen denken - Samen beslissen. Maar wanneer we dit concreter probeerden te maken, bleef dit heel kunstmatig aanvoelen. Het dekte niet de lading. Ouderbetrokkenheid bleek niet de geschikte term voor de nood die ouders voelen.

Vandaar werd er eind 2019 gekozen om niet meer te spreken over ouderbetrokkenheid, maar over partnerschap. Partnerschap gaat over een relatie die ouders hebben met de school. Het gaat over gelijkwaardigheid, een wederkerigheid. Ouderbetrokkenheid wordt vaak eerder als eenrichtingsverkeer gezien: “Ouders stimuleren om meer betrokken te zijn op school.” Maar wanneer we het hebben over gelijke kansen in het onderwijs, is net die wederkerigheid en gelijkwaardigheid heel belangrijk. Daarenboven zijn ouders betrokken. Misschien niet zichtbaar op school, maar elke ouder is betrokken op zijn/haar kind, net zoals de leerkracht betrokken is op zijn/haar leerling. Zo kan er, ieders vanuit zijn eigen betrokkenheid, een partnerschap ontstaan waarin ouders en school samenwerken om elk kind gelijke kansen te geven.

“Ik vind het heel leuk om met de klas van mijn zoon mee op uitstap te gaan. Zo leer je de klas en school op een andere manier kennen. Maar ik zou dit nooit doen, als het contact tussen mij en de juf niet zo goed zat.”

“Ik maak af en toe een cake voor een oudercontact als de school dit aan mij vraagt, maar ik heb niet het gevoel dat de school dit waardeert.”

“Het gaat over wederzijds respect, met een goed gevoel naar school en naar huis kunnen gaan.”

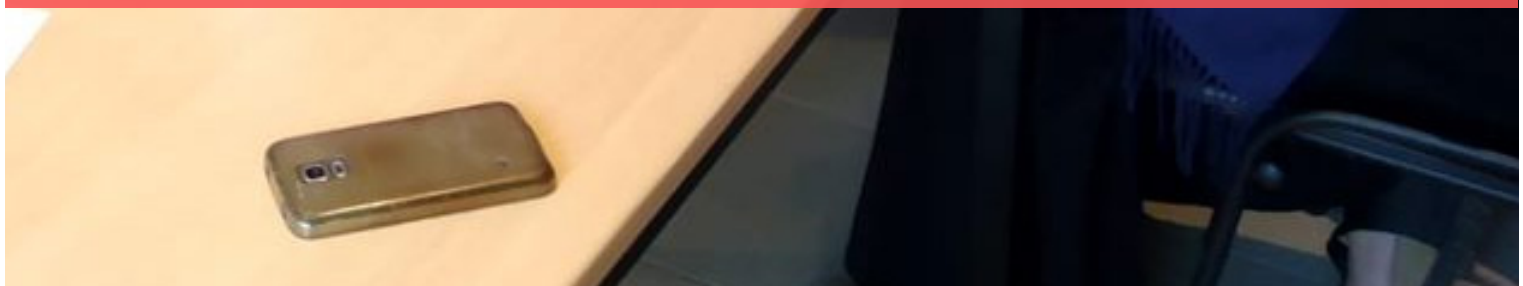
“Om samen te kunnen denken en beslissen, moet er respect zijn en moeten we op gelijke hoogte staan. Anders heb ik toch het gevoel dat mijn mening misschien niet zo belangrijk is als die van de school.”

“Het gaat echt over samenwerken en dit in het belang van het kind.”

“Ik vergelijk het soms met blind getrouwd waarin mensen met elkaar trouwen zonder dat ze elkaar ooit gezien hebben. In de school moet je je kind ook ineens achterlaten bij iemand die je niet kent. Enkel als je inzet op vertrouwen en een goede open communicatie vanaf het begin, kan het huwelijk slagen. Maar dit zijn ook de sleutelwoorden in een relatie tussen ouders en school denk ik.”

Perspectief van ouders op partnerschap

Wat is partnerschap? Wanneer voel je je betrokken partner?

Wanneer we aan de oudergroep vroegen: ‘wat is partnerschap voor jou?’ kwamen onderstaande woorden naar voor:

wederkerigheid
geïnteresseerd aanvaarden
gemeenschappelijk doel
relatie waardering respect
openheid nieuwsgierig
oprecht
gelijkwaardigheid
bereikbaar communicatie erkenning
samenwerken luisteren
complimenten
warm welkom
vertrouwen
onbevooroordeeld

De bovenstaande woorden gaan heel vaak over het relationele aspect en een emotionele betrokkenheid. Je als ouder gelijkwaardig voelen om zo tot een echte samenwerking te komen. De oudergroep gaf volgende beschrijving: ‘Partnerschap is een gelijkwaardige relatie opbouwen tussen ouders en school om samen te werken aan gelijke onderwijskansen voor elk kind.’

“Het is al heel goed dat als je op de hoogte wordt gehouden, maar dit is niet genoeg. Er moet een goede communicatie zijn zodat je in overleg kan gaan en je samen naar de juiste hulp kan zoeken.”

“Ik voel mij partner als men ook respect heeft voor mij en mijn privacy. Sommige dingen kunnen echt niet op de speelplaats worden besproken. Want dan voel ik mij een beetje op mijn plaats gezet. Andere ouders denken dan misschien dat ik mijn kind niet kan opvoeden.”

“Een oprecht warm welkom is belangrijk, zodat ik met een gerust hart naar school durf gaan.”

“Het mag over negatieve dingen gaan, maar ik word in de eerste plaats graag aangesproken op wat er goed loopt. Als je samen positieve dingen kan bespreken, ga je gemakkelijker open bloeien naar elkaar toe. En dat helpt dan weer om ook de problemen te kunnen bespreken.”

“Ik vind het belangrijk dat er ruimte is om je ding te zeggen. Maar ook dat ik het gevoel heb, dat ze naar mij luisteren. Dat ze mij zien en horen.”

“Gelijkwaardigheid is een voorwaarde om in gesprek te kunnen gaan. Je mag je niet minder voelen. Het is belangrijk dat de school weet dat wij ons als ouders vaak toch al als minder zullen opstellen, door wat wij allemaal doormaken.”

“Het is belangrijk om te voelen dat de andere moeite doet, zijn best doet en dat dit ook benoemd kan worden naar elkaar toe.”

“Niet invullen, maar aanvullen. Niet meewerken, maar samenwerken.”

“Je krijgt aandacht, je voelt je begrepen. Je voelt je mens. Je doet er toe.”

“Je hebt een gemeenschappelijk doel. Je wilt samen het beste voor het kind.”

“In een partnerschap kan je ook leren van elkaar. Ieder heeft zijn kijk en visie.”

“De ander aanvaarden zoals die is en die niet persé proberen veranderen.”

Wat is de waarde en impact van partnerschap?

De oudergroep ziet partnerschap als een echte hefboom om tot gelijke kansen in het onderwijs te komen. Een goede relatie tussen ouders en school heeft een positieve impact op ouders, maar zeker ook op de kinderen en de school. De link tussen partnerschap enerzijds en leerkansen, kwaliteitsvol lesgeven, preventief werken, welbevinden, ... anderzijds is voor ouders zeer duidelijk. De relatie tussen ouders en school wordt ook (on)rechtstreeks overgedragen op de kinderen. Zit het contact tussen ouder en school slecht, dan zal het kind dit ook ondervinden. Is er een goed contact en wordt er samengewerkt, dan heeft dit positieve effecten op school, maar zeker ook thuis.

De oudergroep geeft hieronder voorbeelden van positieve effecten. Deze ophijsting streeft niet naar volledigheid, maar geeft wel een zicht op wat partnerschap tussen ouders en school kan bewerkstelligen.

Je leert als leerkracht de thuiscontext van een kind beter kennen en kan hierdoor het kind ook beter begrijpen. Er kan rekening mee gehouden worden en het kind voelt zich hierdoor relaxter. Een gelukkig kind kan dan vervolgens beter studeren en dat maakt het lesgeven gemakkelijker.

“Mijn dochter kreeg bijna dagelijks nota's in de agenda dat ze meer moest oefenen op het alfabet. De juf dacht dat ze haar best niet wilde doen, maar mijn dochter weende hier veel om. Ze wou zelfs niet meer naar school gaan. Zelf durfde ik ook

niet naar de school gaan, want misschien zouden ze dan zeggen dat ik maar beter moest helpen met het huiswerk. Toen ik, na aanmoediging bij Recht-Op, de stap durfde te zetten naar de school en daar uitlegde dat zij nog maar een jaar in België was, schrok de juf. Ze heeft toen andere stappen ondernomen en nu gaat mijn dochter graag naar school en zijn zelfs haar punten beter.”

“Als de ouders en de school samenwerken, hun ideeën kunnen samenleggen, je sneller bepaald gedrag kunt kaderen en aanpakken, talenten naar boven kan halen, de situatie thuis kent en er rekening mee kan houden, worden kinderen ook minder snel schoolmoe.”

“Als de leerkracht weet dat huiswerk maken moeilijk is omdat we geen plaats hebben, zal ze mijn zoon anders benaderen in plaats van te denken dat hij er zijn voeten aan veegt.”

Je hebt als leerkracht de mogelijkheid om betere ondersteuning op maat te bieden en preventief te werken. Je leert het kind begrijpen en kan zo sneller en juister handelen.

“Mijn dochter was heel blij met haar nieuwe schoenen tot ik plots merkte dat ze deze niet meer wou aandoen. Omdat ik een goede band heb met de juf, ben ik vrij snel naar haar toe gestapt om te vragen of zij iets meer wist. Blijkbaar hadden enkele kinderen gezegd dat ze de schoenen niet mooi vonden, maar had de juf niet meteen het effect op mijn dochter door die zich thuis slecht voelde. Vanaf ik het probleem aankaartte, heeft de juf het aangepakt. De ‘pesters’ hebben zich geëxcuseerd, maar de juf heeft vooral ook ingezet op het zelfvertrouwen van mijn dochter. Ze gaat nu terug gelukkig en met haar nieuwe schoenen naar school.”

“Mijn zoon had op de vorige scholen al vaak een doorverwijzing gekregen naar een assertiviteitscursus. Toen hij op de nieuwe school aankwam, hadden ze dit opnieuw voorgesteld. Doordat de juf dit met mij besprak, kon ik aangeven dat hij dit al 5 keer gevolgd had. Zo ging de juf niet tevergeefs moeite steken in deze doorverwijzing en konden we samen nadenken wat er dan wel zou werken.”

“Sinds er een zusje bijgekomen was, praatte hij niet meer en beet hij andere kinderen op school. Omdat ik als mama schrik had over wat andere ouders over mijn kind gingen denken, hield ik hem thuis. De juf is dan naar mij gestapt en heeft gevraagd of we samen konden nadenken. Nu blijf ik een tijdje bij hem in de klas en hou ik mee een oogje in het zeil. Mijn kind kan terug naar school, want eigenlijk ging hij heel graag. Het is gemakkelijker voor de juf en het bijten komt bijna niet meer voor.”

“Elke dag aan de schoolpoort vraag ik: ‘Hoe gaat het?’ Ik krijg dan altijd het antwoord: Goed, goed, goed”. Op het eerste oudercontact hoor ik dan dat hij al verschillende woedeaanvallen heeft gehad. Als ik dit eerder had geweten en we er samen over konden praten, was dit misschien niet gebeurd.”

Je leert als ouder de schoolcontext beter kennen. Deze informatie helpt om je kind thuis ook beter te begeleiden of om bepaalde zaken te kaderen.

“De juf had een kussen gegeven aan mijn zoon omdat hij altijd zoveel wiebelt op zijn stoel. Ze gaf hem ook een fietsband waar hij op kon trappelen. Dit kan ik thuis ook eens uitproberen.”

“Als ik weet waar mijn kind in de klas goed in is, kan ik die ook thuis hierin aanmoedigen.”

“De juf had mij verteld dat mijn zoon even naar een andere klas was gegaan om een woedeaanval te voorkomen. Als de juf mij dit niet had gezegd en ik dit via mijn kind had vernomen, was ik waarschijnlijk boos en wantrouwig geworden waarom ze dit deed. Dit had mijn zoon dan onbedoeld ook wel gevoeld. Maar doordat ik dit eerst van de juf had vernomen, kende ik de reden en kon ik mij er ook in vinden.”

“Als ik via de leerkracht weet dat mijn kind vandaag een moeilijke toets heeft gehad, kan ik er naar vragen als die thuiskomt. Kinderen zijn zelf vaak zo moe na school dat ze er uit zichzelf niet over beginnen.”

“Als de juf aangeeft dat de huistaken van wiskunde moeilijk zijn voor de meeste kinderen, geeft mij dit minder stress als ik zie dat mijn zoon er thuis veel moeite mee heeft. Zo kan ik rustiger en geduldiger mijn kind thuis helpen.”

Ouders geven aan meer zelfvertrouwen te hebben, zich zekerder en geruster te voelen. Dit creëert goesting, motivatie en doorzettingskracht.

“Ik heb vaak het gevoel dat mensen denken dat ik een slechte moeder ben. Maar als de school vraagt hoe ik kijk naar de situatie, wat ik denk dat het beste is voor mijn kind, voel ik dat ik gewaardeerd wordt. Dat voelt als een erkenning en dan kan ik weer even vooruit. Het maakt me zekerder in de opvoeding.”

“Als je ideeën kan geven, dan hoor je erbij. Dan mag je mee nadenken en heb je het gevoel dat we één team zijn. Anders legt de school bepaalde zaken op die jij als ouder moet uitvoeren en dat kan demotiverend zijn.”

“Ik durf meer vertellen als de school mij positief benadert. Als de juf zelf naar mij komt, scheidt dat vertrouwen.”

Door je verschillende kijk op een situatie samen te leggen, kan je ook leren van elkaar.

“Als ouder ben je emotioneel betrokken op je kind. Je ziet je kind graag, het doet pijn als er iets met je kind aan de hand is. Het emotionele maakt dat het soms moeilijker is om consequent te zijn of om dingen vanop afstand te bekijken. De leerkracht kan dit dan soms weer beter. Die heeft een zicht op vele kinderen en kan zo vanuit een bredere bril naar je kind kijken. Maar als ouder ken je je kind wel al het langste en weet je het beste hoe die in elkaar zit. Door met elkaar in gesprek te gaan, kan je dingen vanuit een ruimer perspectief zien en elkaar inspireren.”

Een partnerschap creëert ook erkenning naar elkaar. Zo ga je samen verantwoordelijkheid nemen.

“Doordat ik de juf leer kennen, voel ik dat die het beste voor heeft met mijn kind. Ik wil het beste en zij wilt dat ook. Ik kan terug beter het positieve zien.”

“Ik ben er zeker van dat de leerkrachten mij vroeger eerder als een klager zagen. Ik ben assertief en als ik voel dat er iets niet klopt, ga ik dit meteen zeggen. We moeten al zo vaak harder vechten om tot dezelfde kansen te komen, dus ik wacht niet af tot het te laat is. Maar sinds ik een goed contact heb met hen en we elkaar hebben leren kennen, kunnen we gewoon vanaf het begin samen nadenken en hoef ik niet achteraf te gaan zeggen wat ik goed of minder goed vind. Van klager naar drager.”

Welke drempels zijn er ten aanzien van partnerschap?

Een partnerschap aangaan is niet vanzelfsprekend. Elke ouder en leerkracht voelt drempels of botst op een aantal zaken wanneer men een relatie probeert te ontwikkelen. Als de leefwereld van de ouders en de school sterk verschilt, kan dit het extra bemoeilijken.

Tijd en mogelijkheden tot ontmoeting

“Er is soms letterlijk te weinig tijd om in te zetten op een goede relatie. Een oudercontact is vaak binnen en buiten en eerder eenrichtingsverkeer waarin vooral de leerkracht aan het woord is. De school neemt dan niet de tijd om naar je verhaal te luisteren, om je te begrijpen.”

“Als alleenstaande moeder van vijf kinderen weet ik soms niet waar eerst te beginnen. Misschien heb ik wel tijd om naar school te gaan, want dat duurt niet zo lang, maar mijn hoofd zit zo vol en ik heb dan niet het gevoel dat ik daar tijd voor kan maken.”

“De dingen die de school nu vraagt om elkaar beter te leren kennen, kosten zoveel tijd. Bijvoorbeeld drie uur mee soep gaan maken op school of naar een infoavond komen. Als alleenstaande papa kan ik dit gewoon niet opbrengen. Maar ik heb wel elke dag vijf minuten aan de schoolpoort, die beter benut zouden kunnen worden.”

“Op school mag je niet voorbij de schoolpoort komen. Er is letterlijk een lijn waar ouders niet over mogen. Dat maakt het heel moeilijk om in contact te komen met de juf.”

“Het contact loopt vooral via mail. Maar als de juf niet antwoordt op de mail, blijf ik in het ongewisse zitten. Heeft ze het gelezen? Had ze misschien geen tijd om te antwoorden? Is ze het niet eens met wat ik heb gezegd?”

Wantrouwen en vooroordelen

“Door wat ik allemaal al heb meegemaakt, heb ik heel veel wantrouwen. Dit sijpelt ook door naar de school. Als ik dan niet de kans krijg om de juf te leren kennen, zal dit wantrouwen opsteken. ‘Ze is zo jong, heeft ze een diploma? Gaat ze mijn kind gelijk behandelen?’”

“Ik ben al zo vaak afgerekend op mijn hoofddoek dat ik denk dat ze dat op de school opnieuw zullen doen.”

Gemis aan vast aanspreekpunt

“Er zijn heel veel wissels bij leerkrachten. Leerkrachten die ziek zijn, soms langdurig afwezig of ze vinden niet op tijd iemand door het lerarentekort. Doordat je geen vast gezicht hebt, maakt dit het ook wel moeilijk om een vertrouwensband op te bouwen.”

“In het secundair onderwijs heb je zoveel leerkrachten. Bij wie kan je dan met bepaalde dingen terecht?”

Negatieve ervaringen

“Omdat ik op de vorige school niet betrokken werd, vind ik het nu ook moeilijker om de stap naar de school toe te zetten. Die ervaringen sleep ik mee naar de nieuwe school.”

“Ik ben zelf vroeger altijd gepest geweest op school. Ik voel mij dus echt niet goed op scholen, ook niet op de school van mijn kinderen. Dan komen vaak die ervaringen terug naar boven dus kom ik er liever niet teveel.”

Aangesproken worden op het negatieve i.p.v. het positieve

“Op een oudercontact gaat het bijna altijd over wat er misloopt. Toen het een tijdje goed ging met mijn dochter en ze goede punten had, zei de juf zelfs dat het niet noodzakelijk was dat ik naar het oudercontact kwam want dat het eigenlijk allemaal wel goed was. Maar hier kunnen we toch ook over in gesprek gaan?”

“Het ging altijd over wat mijn zoon niet goed kon. Ik kreeg hierdoor heel veel stress en was bij elke ontmoeting met de juf erg bang voor wat er nu weer uit zou komen. Als ik niet op school moest zijn, ging ik ook niet meer.”

“Wij worden al op zoveel plaatsen en door zoveel diensten aangesproken op wat er niet goed is. Kunnen we dan helemaal niets goed? Soms verlies ik dan de moed om te gaan en ga ik gewoon helemaal niet meer.”

Andere ouders

“Ik voel mij vaak bekeken door andere ouders aan de schoolpoort en voel mij niet thuis bij hen.”

“Ook al doet de school veel moeite, ik ken niemand op het schoolfeest. Waarom zou ik dan gaan om toch maar alleen aan een tafeltje te zitten?”

“In de ouderraad zijn de ouders veel aan het woord en gebruiken ze soms moeilijke woorden. Ik ben eerder een stille. Ik durf niet zo goed spreken en ben bang dat ik misschien eerder domme dingen zal zeggen.”

Leefwereld

“Mijn emmer zit echt vol. Hoe ga ik de rekeningen betalen? Wat kunnen mijn kinderen eten? Ik heb soms echt geen ruimte om nog met de school bezig te zijn.”

“Als je leeft in een huis waar je je niet goed voelt, je een job hebt waar je geen voldoening uit haalt, je elke dag jezelf door de stress heen sleept, dan neem je die gevoelens mee naar de school.”

Taal

“Ik spreek niet goed Nederlands. Hierdoor krijg ik mijn vraag ook gewoon niet gesteld aan de leerkracht. Ik schaam mij hier soms wel voor.”

“Ik ben geboren in België dus ik kan heel goed Nederlands, maar ik begrijp de school vaak niet. Ze spreken met zo moeilijke woorden of bedoelen precies soms iets anders dan wat er letterlijk op een brief staat.”

Angst en schroom bij leerkrachten

“Ik heb het gevoel dat sommige leerkrachten misschien ouders niet durven ontmoeten. Schrik van vragen waar ze geen antwoord op hebben of dat ze denken dat de ouders liever met rust gelaten worden.”

“Ik had zo graag gehad dat de juf mij zelf aansprak over de rekeningen die ik niet kon betalen, want ik durfde er zelf niet over beginnen. Achteraf hoorde ik van de juf dat zij het eigenlijk ook niet durfde.”

Wat is er nodig om tot een goed partnerschap te komen?

Partnerschap vraagt aandacht en acties om bewust in te zetten op de relatie tussen ouders en de school. Men kan niet van individuele leerkrachten of ouders verwachten dat een goede relatie vanzelf ontstaat. Zeker niet wanneer de leefwereld tussen ouder en leerkracht zo verschillend is.

Om een realistisch antwoord te geven op deze vraag hebben we het perspectief van scholen nodig. Scholen en ouders die samen bedenken wat er nodig is om tot een goed partnerschap te komen. De oudergroep van Recht-Op creëert hiervoor ontmoetingen

tussen de school en ouders in de vorm van focusgroepen, workshops, dialoog, vorming. Een eerste brainstorm bij de ouders leverde wel al enkele belangrijke kernwaarden op zoals vertrouwen, een open basishouding, de overtuiging dat partnerschap belangrijk is, etc. Pas wanneer de overtuiging er is, zal een juiste mindset en openheid naar ouders volgen. Vervolgens zien we dat het cruciaal is dat beide partners hier tijd voor nemen en bereikbaar zijn, een gemeenschappelijke taal spreken en vanuit een positieve focus op talenten en expertise het partnerschap aangaan. Tevens hebben scholen voldoende middelen nodig zodat ze kunnen inzetten op een warm onthaal met voldoende en kwaliteitsvolle ontmoetingen tussen ouders en leerkrachten. Partnerschap komt vanuit twee richtingen, maar het initiatief om de hand uit te reiken ligt bij de school.

“Er is echt extra aandacht nodig bij de start van een schooljaar of misschien zelfs al voor het schooljaar begint. Want van zodra je thuis terug bezig bent met school, begin je ook een idee te vormen over hoe de leerkracht zou zijn, wat die van jou of je kind zal denken, ... Een relatie opbouwen begint dus echt vanaf dag 1 en niet pas bij het eerste geplande oudercontact.”

“Partnerschap is niet een optelsom van de verschillende oudercontacten, maar net het alledaagse, de ‘goeiedag’ aan de schoolpoort, de ‘hoe is het’ als je kind afwezig is, ... Daar moet dus ook tijd en aandacht naartoe gaan.”

“Soms heb ik het gevoel dat leerkrachten het niet gewoon zijn om met ouders te praten of ze te betrekken. Het is echt belangrijk dat heel de school overtuigd is van het belang van partnerschap. Dat de focus niet alleen op het lesgeven in de klas mag liggen.”

Perspectief van scholen, stad en organisaties op partnerschap

Om tot haalbare partnerschappen te komen, is het belangrijk dat het perspectief van ouders en de school samengelegd wordt. De oudergroep organiseerde een focusgroep in februari 2020 om de eigen bevindingen te presenteren en samen met het brede onderwijsveld op zoek te gaan naar de waarde, drempels en noden betreffende partnerschap tussen ouders en school. Er ontstond een dialoog, verdeeld over drie groepen, met het brede onderwijsveld: Onderwijsnetwerk Antwerpen, vertegenwoordigers Stad Antwerpen, De Schoolbrug, Huizen van het kind, Internationaal Comité, Vorming plus, Lokaal Overlegplatform Gelijke onderwijskansen, Netwerk tegen Armoede, Stedelijk kabinet onderwijs, Ouderkoepelverenigingen, leerkrachten, zorgleerkrachten, directie, docent lerarenopleiding en beleidsmedewerker kinderarmoede. De focusgroep werd heel positief onthaald: het is een meerwaarde om samen vanuit verschillende perspectieven in dialoog te gaan. We behandelden drie aspecten: de waarde en impact van partnerschap, de drempels en tenslotte de noden en voorwaarden om tot partnerschap te komen. De belangrijkste zaken uit deze focusgroep vindt u hieronder.

1. Waarde & impact: Wat is volgens jou het belang van een goed partnerschap? Welke impact heeft een goed partnerschap?

Als eerste belangrijke impactfactoren kwamen de leerwinst en het welbevinden voor het kind naar voren. De deelnemers van de focusgroepen gaven aan dat er meer gekwalificeerde uitstroom en een hoger welbevinden is wanneer je inzet op partnerschap tussen ouders en de school doordat je op deze manier beter kunt samenwerken, elkaar kent en gemakkelijker kunt bereiken. Dankzij deze connectie kan je als leerkracht kinderen (en hun ouders) ondersteunen in hun schoolcarrière en bijvoorbeeld in het maken van de juiste studiekeuze. Via partnerschap kunnen ouders een duidelijker beeld krijgen van de ondersteuning van de leerkracht en dit zet hen misschien ook aan om thuis gericht bezig te zijn met het eventuele huiswerk van hun kind, wat er voor zorgt dat de leerwinst voor het kind zowel thuis als op school verhoogt.

Verder krijgen leerkrachten meer inzichten in de gewoontes, de problemen en de krachten van een gezin waardoor ze bepaalde zaken beter kunnen plaatsen.

“Ik kan het kind in de klas beter ondersteunen als ik weet wat er thuis speelt.”

“Door een goede communicatie kan je ook meer structuur bieden aan het kind. Je kan dezelfde aanpak aanbieden bij een bepaald probleem.”

“Als je samenwerkt met ouders vanaf het begin, is dit niet alleen beter, maar gaat het ook gewoon veel sneller. Nu weten we vaak veel te laat wat de zorgnoden zijn, waardoor je veel kostbare tijd verliest.”

“Als we als school een slechte boodschap moeten geven, dan wordt het gemakkelijker deze te brengen als je al een connectie hebt met ouders.”

Door deze samenwerking zullen kinderen zich veilig en goed voelen en zich beter ontwikkelen. Zo draagt partnerschap ook bij aan het welbevinden van kinderen.

Vervolgens kunnen leerkrachten bepaalde taken doorgeven en ouders inzetten en betrekken bij schoolse activiteiten wanneer ze een band hebben. De talenten van de ouders kunnen meer aan bod komen in een school en dit werkt versterkend en maakt dat de school toegankelijker wordt voor ouders. Als een partnerschap tot stand is gekomen, wordt het gemakkelijker om informatie te delen. Elke keer je verhaal moeten doen, is voor ouders soms niet fijn. Daarbij kunnen leerkrachten zich ook gesteund voelen in de samenwerking bijvoorbeeld wanneer het moeilijk gaat met een kind. Op deze manier kan ook hun welbevinden verhogen. Dankzij dit partnerschap worden ouders en leerkrachten sterker: samen bereik je meer. Elke partner ziet een deel, maar samen zien ze het geheel. Daarenboven vervult dit de behoefte aan gedeelde verantwoordelijkheid voor het opvoeden van een kind.

2. Drempels: Waar denk jij dat ouders of de school op botsen? Wat maakt partnerschap moeilijk?

Om te beginnen wordt angst als drempel door de leden van de focusgroep aangehaald. Leerkrachten hebben soms schrik om ouders te benaderen en schroom om bepaalde zaken te benoemen. Daarnaast hebben ze niet altijd genoeg vertrouwen om met de diversiteit die zich in hun school afspeelt om te gaan.

“Ik voel me vaak zenuwachtig bij kijkdagen omwille van het gevoel dat ouders mij komen beoordelen.”

“Sommige ouders zijn zeer communicatief. Ik heb soms schrik dat ouders niet meer weg te slagen zijn.”

“Als je bepaalde ouders niet kent, ben je niet geneigd er naartoe te gaan.”

Daarnaast is er onwetendheid vanuit de school om ouders die niet vanzelf komen, wel te bereiken. Scholen kennen de achterliggende redenen waarom ouders niet naar school komen niet, maar weten ook niet hoe ze tot deze informatie kunnen komen. Eveneens geven leerkrachten aan dat ze het gevoel hebben niet opgeleid te worden om partnerschappen met ouders aan te gaan. Ze komen vaak ook niet uit dezelfde buurt waardoor ze veel van de context missen.

“Als onderwijzer word je opgeleid om met kinderen om te gaan, maar veel minder om met volwassenen in gesprek te gaan. Daarnaast heb ik niet het gevoel te kunnen omgaan met multi-problematieken.”

Vervolgens geven leerkrachten aan dat ze door het grote aantal leerlingen en de vele wissels van leerkrachten vaak te weinig tijd en middelen hebben, waardoor belangrijke zaken verloren kunnen gaan. Daarnaast hebben ze soms het gevoel dat ze niet de mogelijkheid hebben om dingen te organiseren om ouders te betrekken of gaat de motivatie verloren.

“Vaak duren de oudercontacten bij ons op school maar 10 minuten per gezin. Dit is eigenlijk te weinig tijd en het is dan ook vaak nog een eenrichtingsverkeer waarin je vooral als leerkracht vertelt.”

“Ik heb soms het gevoel dat partnerschap veel groter is dan dat het eigenlijk hoeft te zijn. Hierdoor geraak ik in paniek dat het er niet meer bij kan omdat ik al teveel werk heb.”

“Wanneer je veel probeert, maar dit telkens zonder resultaat is, kan je gefrustreerd en gedemotiveerd geraken. Het is een drempel om te kunnen blijven volhouden.”

Ook de taal speelt een belangrijke rol, zowel voor ouders als leerkrachten. Sommige ouders voelen zich niet zeker genoeg om een gesprek aan te gaan, maar ook scholen weten soms niet hoe ze dit moeten aanpakken. Daarnaast proberen scholen laagdrempelig te zijn door ouders warm te verwelkomen in groep, maar soms heeft dit niet het gewenste effect.

“Ouders worden soms overladen met allerlei informatie, verwachtingen, regels en lesdoelen in de hoop zo tot een goede band te komen. Onbewust of onbedoeld heeft dit ook als doel om ouders te helpen zich te schikken binnen het schoolklimaat en alle verwachtingen die daarbij horen.”

“Verschillende leerkrachten zijn betrokken op een kind, waardoor bij gesprekken tussen ouders en de school, de school oververtegenwoordigd is (zorgleerkracht, leerkracht, directie, CLB). Dit kan bedreigend overkomen en bemoeilijkt partnerschap.”

Vanuit de focusgroepen werd er nog aangehaald dat de school ook bij ouders drempels aanvoelt, zoals ouders die het schoolsysteem niet begrijpen, vooroordelen hebben, schrik hebben voor autoriteit, een schoolrekening die openstaat, niet de juiste kledij dragen, etc. Drempels zijn er dus zowel bij de ouders als bij de school, maar het is belangrijk om hier aandacht voor te hebben en met elkaar in gesprek te gaan.

3. Noden & voorwaarden: Wat heb je nodig om tot een goed partnerschap te komen?

Om partnerschap tussen de ouders en de school te doen slagen, moet er vertrouwen zijn zodat je de veiligheid hebt om de waarheid te zeggen, maar ook vertrouwen in elkaar dat beide partijen het beste willen voor het kind.

Een kwaliteitsvolle opleiding met oog voor partnerschap is een onmisbare voorwaarde. Hier moet meer ingezet worden op omgaan met ouders, sociale vaardigheden, kwetsbaar durven opstellen, empathisch vermogen, oog voor armoede en diversiteit, etc. Daarnaast is de juiste mindset in schoolteams ook erg belangrijk waarbij anders kijken naar ouders vanuit een partnerschap centraal staat. Zo kunnen scholen inzetten op bijscholingen over onder andere meer inzicht krijgen in de leefwereld van gezinnen in armoede, andere referentiekaders, etc. Daarbij is het van belang om als school tijd en middelen te investeren, goede trekkers in de school te vinden die dit thema op de

agenda houden, een directie die dichtbij ouders staat en inzetten op sensibilisering rond bepaalde thema's.

Verder is goede communicatie en een warm contact tussen ouders en de school essentieel om tot een partnerschap te komen. Het is cruciaal om ouders te betrekken vanaf de start, hen welkom te heten en voldoende contactmomenten en mogelijkheden tot ontmoeting te creëren met extra alertheid bij instap- en transitie momenten.

“Vaak is de schoolpoort een letterlijke grens ‘tot hier mag je komen’. Dat bemoeilijkt het warme welkom. Maar een goed onthaal aan de schoolpoort is erg belangrijk. Leerkrachten of personeel aan de schoolpoort zetten om contact te leggen en ouders welkom te heten, geeft een warme schoolsfeer.”

“We moeten als school ook aanklampend werken wanneer je iemand niet ziet. ‘Wij hebben u gemist, kunnen we is niet op een andere moment afspreken?’”

“Het is essentieel om in te zetten op positieve contacten en gespreksthema's, vertrouwen, goede communicatie, informatiedoorstroom naar ouders en transparant zijn. Eveneens moeten we samen met de ouders naar een gemeenschappelijke taal zoeken en de informatieoverdracht tussen school en ouders doen via een tool die ouders kennen en kunnen gebruiken.”

Verder zijn genoeg middelen en ondersteuning noodzakelijk binnen het idee van partnerschap. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan meer zorgleerkrachten inzetten, samenwerken met tolken of vrijwilligers die taalondersteuning kunnen bieden, huisbezoeken doen bij ouders. Daarnaast kan er een netwerk rond de school worden uitgebouwd met andere scholen, middenveldorganisaties, welzijnsorganisaties, partners uit de wijk, ... Dit netwerk kan samen intervisie organiseren, elkaar inspireren en uitwisselen over moeilijkheden en goede praktijken. Tevens moet het schoolbeleid onder de loep genomen worden: is dit aangepast aan alle kinderen en ouders (huiswerkbeleid, kostenbeleid, ...)? Als laatste is het belangrijk om door te zetten en de moed niet te laten zakken.

“We moeten leerkrachten blijven motiveren om in te zetten op partnerschap aangezien dat essentieel is om aan gelijke kansen te werken. Dit vraagt doorzettingsvermogen van leerkrachten en directie.”

Goede voorbeelden uit de praktijk of tips aan elkaar.

Om te eindigen, geven we graag nog enkele tips mee die naar voor kwamen tijdens de focusgroep. Zo is inzetten op contactmomenten om aan een partnerschap tussen ouders en de school te werken cruciaal. Om elke dag een contactmogelijkheid tussen de leerkracht en de ouder te hebben, kan er afgesproken worden dat de kinderen afgezet en opgehaald worden in de klas. Daarnaast is de schoolpoort ook een erg belangrijke plek om ouders te ontmoeten.

“Zeg elke dag “goedendag” aan de schoolpoort of geef een vriendelijke glimlach

ook al ken je de ouder of het kind niet.”

Verder kan de leerkracht meer over zichzelf vertellen en inkijk geven in het leven in de klas. Dit kan onder andere door een filmpje op te nemen: ‘de klas van juf Jelke’ of momenten te voorzien waarop ouders ‘gewoon’ op school mogen komen kijken, in de klas, zonder dat daar meteen een zorgoverleg of oudercontact aan gekoppeld is. Zo wordt de drempel voor ouders verlaagd.

Ook op vlak van de oudercontacten kwamen nog tips naar boven:

“Betrekt de kinderen en jongeren zelf bij het oudercontact. Zo gaan de kinderen ook mee ouders motiveren om te gaan.”

“Bel naar ouders als ze niet gekomen zijn of probeer hen hierop aan te spreken vanuit een geloof dat zij belangrijk zijn. Dit helpt.”

Vervolgens werd het idee rond “Ouder-vertelgesprekken” besproken. Bij het begin van het schooljaar kan je ouders uitnodigen voor een gesprek. In dit gesprek vertellen de ouders over hun kind: hoe kennen zij hun kind, waar is hij/zij goed in, hoe kan hij/zij getroost worden, etc. Op deze manier wordt de deskundigheid van ouders in de verf gezet.

“Bel ouders persoonlijk op met de vraag om te komen kennismaken. Elke ouder wordt individueel ontvangen. Ouders krijgen vooraf al vragen mee over wat er in het gesprek aan bod kan komen, zodat ze zich kunnen voorbereiden. Elke ouder heeft de kans om de leerkracht te zien en ouders worden in hun kracht gezet.”

Hierdoor ontstaat er al een band tussen de leerkracht en de ouder in het begin van het schooljaar. Daarnaast is er de mogelijkheid om wat meer informatie te geven over hun thuissituatie, verleden, onzekerheden, verwachtingen, etc.

Als laatste is het van belang om als school in te zetten op partnerschap tussen de school en de ouders: “Organiseer in je school een werkgroep rond partnerschap.” Zo blijft de visie in leven en wordt het doorgegeven aan nieuwe leerkrachten op school.

Besluit

Dat partnerschap tussen ouders en school noodzakelijk is om tot gelijke kansen te komen, wordt door zowel ouders als het brede onderwijsveld bevestigd. Dat dit niet eenvoudig of vanzelfsprekend is, zeker wanneer de leefwereld tussen leerkrachten en gezinnen verschilt, wordt ook door iedereen benoemd.

Wanneer we in Antwerpen de kansen van kinderen willen verhogen, willen inzetten op gekwalificeerde uitstroom en een kwaliteitsvol onderwijsbeleid willen neerzetten met gelukkige leerkrachten, kinderen en ouders, moet er geïnvesteerd worden in partnerschap.

Vanuit Recht-Op onderzoeken we verder met de oudergroep wat partnerschap betekent en hoe we tot een succesvol partnerschap kunnen komen. We willen ook anderen blijvend overtuigen van de meerwaarde en zelfs noodzaak van partnerschap om tot gelijke kansen te komen. Hiervoor gaan we graag in dialoog met het brede onderwijsveld.

Bij verdere vragen of opmerkingen:
Contact: karen.vanriel@recht-op.be

Recht-Op
vzw

Recht-Op vzw is een vereniging waar armen het woord nemen en strijdt samen met mensen in armoede voor een samenleving zonder uitsluiting.

Recht –Op maakt deel uit van het Netwerk tegen Armoede en Samen Tegen Armoede – Antwerps Netwerk (STA-AN)

www.recht-op.be
www.samenwijzer.be
www.zoekrust.be

info@recht-op.be

STAD ANTWERPEN

Vlaanderen